

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชน สังกัดกรมอาชีวศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ในบทนี้จะกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชน (ในวิทยาลัยเกษตรกรรม) สังกัดกรมอาชีวศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชน (ในวิทยาลัยเกษตรกรรม) สังกัดกรมอาชีวศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชน (ในวิทยาลัยเกษตรกรรม) สังกัดกรมอาชีวศึกษา ซึ่งมีจำนวน 43 แห่งทั่วประเทศ ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา จำนวนประชากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 754 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 43 คน อาจารย์ 344 คน และนักศึกษา 398 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ ผลปรากฏว่าได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 690 คน แยกเป็นแบบสอบถามจากผู้บริหาร 35 คน อาจารย์ 276 คน และนักศึกษา 379 คน คิดเป็นร้อยละ 91.51

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for Social Science) โดยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางและความเรียง และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา นำมาตรวจให้คะแนนโดยกำหนดค่าคะแนน 5 ระดับ ดังนี้

บทบาทที่คาดหวัง

ควรปฏิบัติมากที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ 5
ควรปฏิบัติมาก	ค่าคะแนนเท่ากับ 4
ควรปฏิบัติปานกลาง	ค่าคะแนนเท่ากับ 3
ควรปฏิบัติน้อย	ค่าคะแนนเท่ากับ 2
ควรปฏิบัติน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ 1

บทบาทที่เป็นจริง

ได้ปฏิบัติมากที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ 5
ได้ปฏิบัติมาก	ค่าคะแนนเท่ากับ 4
ได้ปฏิบัติปานกลาง	ค่าคะแนนเท่ากับ 3
ได้ปฏิบัติน้อย	ค่าคะแนนเท่ากับ 2
ได้ปฏิบัติน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ 1

แล้วนำค่าคะแนนที่ได้มาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งเป็นตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 บทบาทที่คาดหวังของวิทยาลัยชุมชน (ในวิทยาลัยเกษตรกรรม) ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา
- ตอนที่ 3 บทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชน (ในวิทยาลัยเกษตรกรรม) ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา
- ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่คาดหวังของวิทยาลัยชุมชน (ในวิทยาลัยเกษตรกรรม) ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา
- ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชน (ในวิทยาลัยเกษตรกรรม) ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา
- ตอนที่ 6 ผลการเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชน (ในวิทยาลัยเกษตรกรรม) ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 35 คน เป็นชายมากที่สุด จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 94.3 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 46-55 ปี มากที่สุด (จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9) ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 51.4) รองลงมาคือ ปริญญาตรี (จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 48.6) ผู้บริหารจากวิทยาลัยชุมชนเป็นผู้ตอบแบบสอบถามแห่งละ 1 คน

อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 276 คน เป็นชายร้อยละ 41.7 เป็นหญิงร้อยละ 58.3 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 36-45 ปี มากที่สุด (จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด (จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 79.7) รองลงมาคือ มีวุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี (จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 14.9) อาจารย์จากวิทยาลัยเกษตรกรรมทุ่งตะโก (ชุมพร) เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด (จำนวน 12 คน) คิดเป็นร้อยละ 4.3)

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 379 คน เป็นชายร้อยละ 40.1 เป็นหญิงร้อยละ 59.9 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 15-25 ปี มากที่สุด (จำนวน 369 คน คิดเป็นร้อยละ 97.4) มีวุฒิการศึกษาระดับ ปวช. มากที่สุด (จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4) รองลงมาคือ มีวุฒิการศึกษาระดับ ปวส. จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6) นักศึกษาจากวิทยาลัยเกษตรกรรมสิริธรรมนคร (นครศรีธรรมราช) เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด (จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5)

ตอนที่ 2 บทบาทที่คาดหวังของวิทยาลัยชุมชน (ในวิทยาลัยเกษตรกรรม) ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหาร มีความคาดหวังว่าวิทยาลัยชุมชนควรปฏิบัติบทบาททั้ง 5 ด้าน อยู่ในเกณฑ์มาก เรียงตามลำดับน้ำหนักของค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการจัดการศึกษา ช่อมเสริมชดเชยเติมเต็มให้แก่ผู้เรียน ($\bar{X}=4.19$) ด้านการจัดการศึกษาต่อเนื่องและบริการวิชาการให้แก่ชุมชน ($\bar{X}=4.08$) ด้านการจัดการศึกษาแนะแนวอาชีพ ($\bar{X}=3.99$) ด้านการจัดการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพท้องถิ่น ($\bar{X}=3.89$) และด้านการจัดการศึกษาระดับ 2 ปีแรกของสถาบันอุดมศึกษาในวิทยาลัยชุมชน ($\bar{X}=3.74$) ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละด้านพบว่า ในข้อที่ผู้บริหารมีความคาดหวังอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่ การจัดการศึกษาให้แก่บุคลากรภาคเอกชน และรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ในภาคเอกชนเพื่อให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน การจัดห้องสมุดเคลื่อนที่เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ชุมชน และการจัดการศึกษาให้สอดคล้องและมีคุณภาพเท่าเทียมกับระดับ 2 ปีแรกของมหาวิทยาลัย

อาจารย์ มีความคาดหวังว่าวิทยาลัยชุมชนควรปฏิบัติบทบาททั้ง 5 ด้าน อยู่ในเกณฑ์มากเช่นเดียวกับผู้บริหาร เรียงตามลำดับน้ำหนักของค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการจัดการศึกษาซ่อมเสริมชดเชยเติมเต็มให้แก่ผู้เรียน ($\bar{X}=4.06$) ด้านการจัดการศึกษาแนะแนวอาชีพ ($\bar{X}=3.92$) ด้านการจัดการศึกษาต่อเนื่องและบริการวิชาการ ($\bar{X}=3.90$) ด้านการจัดการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพท้องถิ่น ($\bar{X}=3.84$) ด้านการจัดการศึกษาระดับ 2 ปีแรกของสถาบันอุดมศึกษา ($\bar{X}=3.75$) แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละด้านพบว่า ในข้อที่อาจารย์มีความคาดหวังอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่ การจัดการศึกษาให้แก่บุคลากรประจำการของหน่วยงานต่าง ๆ ในภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ การจัดห้องสมุดเคลื่อนที่เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ชุมชน และการจัดการศึกษาให้สอดคล้องและมีคุณภาพกับระดับ 2 ปีแรกของมหาวิทยาลัย

นักศึกษา มีความคาดหวังว่าวิทยาลัยชุมชนควรปฏิบัติบทบาททั้ง 5 ด้าน อยู่ในเกณฑ์มากเหมือนกับผู้บริหารและอาจารย์ เรียงตามลำดับน้ำหนักของค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการจัดการศึกษาซ่อมเสริมชดเชยเติมเต็มให้แก่ผู้เรียน ($\bar{X}=3.94$) ด้านการจัดการศึกษาแนะแนวอาชีพ ($\bar{X}=3.80$) ด้านการจัดการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพท้องถิ่น ($\bar{X}=3.78$) ด้านการจัดการศึกษาต่อเนื่องและบริการวิชาการ ($\bar{X}=3.78$) ด้านการจัดการศึกษาระดับ 2 ปีแรกของสถาบันอุดมศึกษา ($\bar{X}=3.76$) แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละด้านพบว่า ในข้อที่นักศึกษามีความคาดหวังอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่ การจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มบุคคลที่กำหนดเป็นกลุ่มเป้าหมายในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ การจัดการศึกษาให้แก่บุคลากรประจำการของหน่วยงานต่าง ๆ ในภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ การจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ชุมชน และการจัดการศึกษาให้สอดคล้องและมีคุณภาพเท่าเทียมกับระดับ 2 ปีแรกของมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 บทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชนตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร มีการรับรู้ต่อบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชนอยู่ในเกณฑ์ปานกลางโดยภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละด้านพบว่า ในข้อที่ผู้บริหารมีการรับรู้ต่อบทบาทที่เป็นจริงอยู่ในเกณฑ์น้อย ได้แก่ การจัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ การจัดการศึกษาให้แก่บุคลากรประจำการของหน่วยงานในภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชน การจัดให้มีการเผยแพร่ทางวิทยุ โทรทัศน์หรือสื่อมวลชนต่าง ๆ การจัดตลาดนัดแรงงานและอาชีพแก่ชุมชน การจัดอบรมเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ การจัดห้องสมุดเคลื่อนที่เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ชุมชน

อาจารย์มีการรับรู้ต่อบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชนทั้ง 5 ด้าน อยู่ในเกณฑ์น้อยโดยภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดในแต่ละด้านพบว่า ในบทบาท 5 ด้าน อาจารย์มีการ

รับรู้ในด้านการจัดการศึกษาซ่อมเสริมชดเชยเดิมเต็มให้แก่ผู้เรียน ด้านการจัดการศึกษา ต่อเนื่องและบริการวิชาการให้แก่ชุมชน ด้านการจัดการศึกษาแนะแนวอาชีพ อยู่ในเกณฑ์ น้อย ส่วนในข้อที่พบว่าวิทยาลัยมีการจัดห้องสมุดเคลื่อนที่เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ชุมชนนั้น อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด ($\bar{X}=1.40$)

นักศึกษา มีการรับรู้ต่อบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชนทั้ง 5 ด้าน อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง เช่นเดียวกับผู้บริหาร ในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละด้านพบว่า ในข้อที่นักศึกษามีการรับรู้ต่อบทบาทที่เป็นจริงว่าวิทยาลัยชุมชนได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ได้แก่ การจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มบุคคลที่กำหนดเป็นกลุ่มเป้าหมายในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ด้านการจัดการศึกษาให้แก่บุคลากรประจำการของหน่วยงานต่าง ๆ ในภาคเอกชนและ รัฐวิสาหกิจ การจัดทำเอกสารหรือแผ่นปลิวทางวิชาการแจกเพื่อเผยแพร่แก่ประชุมชนในชุมชน การจัดให้มีหน่วยเผยแพร่ส่งเสริมอาชีพเคลื่อนที่ การจัดให้มีการเผยแพร่ทางวิทยุ โทรทัศน์หรือ สื่อมวลชนต่าง ๆ การจัดให้มีการแนะแนวอาชีพเป็นรายบุคคล การจัดตลาดนัดแรงงานและ อาชีพแก่ชุมชน การจัดห้องสมุดเคลื่อนที่ และการจัดการศึกษาให้สอดคล้องและมีคุณภาพเท่า เทียมกับระดับ 2 ปีแรกของมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่คาดหวังของวิทยาลัยชุมชน ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา

จากการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของวิทยาลัยชุมชนทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากประชากรทั้ง 3 กลุ่มมีการรับรู้ อยู่ในเกณฑ์มากเหมือนกัน

ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชน ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา

จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริง แตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการศึกษาวิชาชีพท้องถิ่น การจัดการศึกษาต่อเนื่องและบริการ วิชาการแก่ชุมชน การจัดการศึกษาแนะแนวอาชีพของวิทยาลัยชุมชน เนื่องจากผู้บริหารและ นักศึกษามีการรับรู้อยู่ในเกณฑ์ปานกลางเหมือนกัน แต่อาจารย์มีการรับรู้อยู่ในเกณฑ์น้อย ส่วน ด้านการจัดการศึกษาซ่อมเสริมชดเชยเดิมเต็มให้แก่ผู้เรียน และการจัดการศึกษาระดับ 2 ปีแรก ของมหาวิทยาลัยในวิทยาลัยชุมชน ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษามีการ รับรู้อยู่ในเกณฑ์ปานกลางเช่นเดียวกันทั้ง 3 กลุ่ม

ตอนที่ 6 ผลการเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชน ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

จากการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชนในด้านต่าง ๆ ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ผลปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีการรับรู้ต่อบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริงทั้ง 3 กลุ่ม

อภิปรายผล

1. บทบาทที่คาดหวังของวิทยาลัยชุมชน ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์มากทั้ง 5 ด้าน โดยเฉพาะในด้านที่ 3 คือ ด้านการจัดการศึกษาซ่อมเสริมขดเซดเดมเติมให้แก่ผู้เรียน ทั้งผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาได้จัดลำดับที่ 1 ไว้เหมือนกัน โดยเน้นในเรื่องการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและการนำไปใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานการณ์ต่าง ๆ ของโลกเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคโลกาภิวัตร์และมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามามีบทบาทต่อการจัดการศึกษา ดังนั้นการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและการนำไปใช้จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน ดังคำกล่าวของ ชม ภูมิกาค (2523) ได้กล่าวไว้ว่า

มนุษย์ต้องได้รับการพัฒนาอยู่ตลอดชีวิต เพราะทุกอย่างในโลกนี้ไม่หยุดนิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ บุคคลจึงต้องได้รับการพัฒนาและเสริมทักษะให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง จึงจะทำให้เป็นคนที่มีประโยชน์ต่อตนเองและสังคมโดยส่วนรวม หากไม่ได้รับการพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกจะขาดความสุข และก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคมได้

ส่วนในด้านที่ 5 คือ ด้านการจัดการศึกษาในระดับ 2 ปีแรกของสถาบันอุดมศึกษาในวิทยาลัยชุมชน ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ได้จัดลำดับที่ 5 ไว้เหมือนกันทั้ง 3 กลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเกษตรกรรมยังจัดการศึกษาในด้านนี้ให้ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้ไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ผู้บริหารตอบในแบบสอบถามพบว่ายังมีการประสานงานและปรึกษาหารือระหว่างผู้บริหารของวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเกษตรกรรมกับผู้บริหารสถานศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในแต่ละชุมชนน้อยเกินไป จึงทำให้การจัดการศึกษาในระดับ 2 ปีแรกของสถาบันอุดมศึกษาในวิทยาลัยชุมชนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

2. บทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชนตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมผู้บริหาร และนักศึกษา มีการรับรู้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เหมือนกัน แต่อาจารย์มีการรับรู้อยู่ในเกณฑ์น้อย จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของวิทยาลัยชุมชน พอจะอนุมานได้ว่าทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์เป็นผู้ปฏิบัติและลงมือกระทำโดยตรง จึงเป็นผู้รู้ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเกษตรกรรมได้เป็นอย่างดี แต่เมื่อพิจารณา ในรายละเอียดของแต่ละด้านเป็นรายข้อพบว่า ในข้อที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มบุคคลที่ กำหนดเป็นกลุ่มเป้าหมายในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ และการจัดการศึกษาให้แก่ บุคลากรประจำการของหน่วยงานต่าง ๆ ให้แก่รัฐวิสาหกิจ และการจัดตลาดนัดแรงงานเพื่ออาชีพ ผู้บริหารและนักศึกษามีการรับรู้่ว่าวิทยาลัยชุมชนได้ปฏิบัติบทบาทจริงอยู่ในเกณฑ์น้อยเช่นเดียว กันทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเกษตรกรรมยังจัดการศึกษาให้ตอบสนองความ ต้องการของกลุ่มคนในชุมชนไม่ทั่วถึง เนื่องจากวิทยาลัยชุมชนยังขาดบุคลากรและความพร้อมใน ด้านต่าง ๆ อยู่มาก เช่น วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และเพิ่งเปิดทำการสอนเมื่อปี 2537

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่คาดหวังของวิทยาลัยชุมชนตามการ รับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา พบว่าผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทที่คาดหวังของวิทยาลัยชุมชนในทุกด้านไม่แตกต่างกัน โดยมีความคาดหวังอยู่ในเกณฑ์ มาก ($X=4.00$, $X=3.90$, $X=3.80$) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้ง 3 กลุ่ม มีความคาดหวังว่า วิทยาลัยชุมชนในอนาคตควรจะสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง เนื่องจาก ปัจจุบันวิทยาลัยยังขาดปัจจัยที่จะสนับสนุนการดำเนินงานของวิทยาลัยชุมชนอีกมาก ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พุทธชาติ สุกลักษณ์ (2535) ที่พบว่า โดยภาพรวมความเป็นไปได้ ในการจัดการศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนมีความ เป็นไปได้มาก แต่ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการจัดวิทยาลัยให้ตอบสนองชุมชน ได้แก่ การขาด งบประมาณที่จะสนับสนุนและขาดบุคลากรเฉพาะสาขา

4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชนตามการ รับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความคิดเห็น เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชนแตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้นด้านการจัดการศึกษา ระดับ 2 ปีแรกของสถาบันอุดมศึกษาในวิทยาลัยชุมชน ที่ทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชนไม่แตกต่างกัน คือ มีความคิดเห็นว่าได้ปฏิบัติบทบาทในด้าน นี้ น้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่า โครงสร้างหลักสูตร การบริหารงานของวิทยาลัย ชุมชน (ในวิทยาลัยเกษตรกรรม) ยังอิงอยู่กับโครงสร้างหลักสูตรของวิทยาลัยเกษตรกรรมมาก

เกินไป ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรและวิชาเรียนที่สอนในวิทยาลัยชุมชน(Community College) ทั่ว ๆ ไปในอเมริกาที่ประกอบด้วยหลักสูตรใหญ่ ๆ 4 ประการ คือ

1.. การจัดหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพ โดยเน้นการเตรียมตัวออกไปทำงาน ในวิชาชีพเฉพาะ

2. การจัดหลักสูตรวิชาสามัญ เป็นการจัดเตรียมคนให้มีความรับผิดชอบในสังคม

3. การจัดหลักสูตรโอนย้ายการเรียน หลักสูตรประเภทนี้จัดขึ้นสำหรับคนที่ ต้องการจะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย โดยวิทยาลัยชุมชนเปิดสอนวิชาที่เป็น วิชาบังคับสำหรับปีที่ 1 และปีที่ 2

4. การจัดหลักสูตรแบบการศึกษาต่อเนื่อง การจัดหลักสูตรสำหรับนักศึกษา ต่อเนื่องหรือการศึกษาผู้ใหญ่

ประกอบกับในระยะแรกการบริหารงานภายในวิทยาลัยชุมชน ในระยะแรกให้ แต่ละวิทยาลัยดำเนินการ โดยใช้โครงสร้างเดิมของวิทยาลัยไปก่อน

5. ผลการเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงของวิทยาลัยชุมชน ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา พบว่า ทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง โดยเฉพาะในด้านการจัดการศึกษาของวิทยาลัย ชุมชนด้านการจัดการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพท้องถิ่นนั้นมีความแตกต่างกันมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็น เพราะทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นว่าวิทยาลัยชุมชนควรปฏิบัติบทบาทด้านการจัดการศึกษาเกี่ยวกับ วิชาชีพท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากยิ่งขึ้น เพราะวิทยาลัยชุมชนได้ ปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริงอยู่ในขณะนี้ตอบสนองความต้องการของชุมชนได้น้อย ดังจะเห็นได้จาก การเปิดหลักสูตรของแต่ละวิทยาลัยชุมชน (ในวิทยาลัยเกษตรกรรม) ส่วนใหญ่จะเปิดตามความ พร้อมของวิทยาลัยมากกว่า ซึ่งวิทยาลัยชุมชนส่วนใหญ่มักจะเปิดสาขาวิชาที่ซ้ำ ๆ กัน เช่น คอมพิวเตอร์ธุรกิจ พาณิชยการ เป็นต้น (สัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยชุมชนกาญจนบุรี สิงห์บุรี และชัยนาท) ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันวิชาทั้ง 3 สาขายังเป็นที่นิยมในวงการธุรกิจ อุตสาหกรรม นักศึกษาสนใจมาก เมื่อจบแล้วจะได้มีงานทำ และรายได้อยู่ในเกณฑ์ดีพอสมควร การทำบทบาท บทบาทค้ำถั่วของวิทยาลัยชุมชนของไทยก็สอดคล้องกับคำกล่าวของเจมส์ ทอร์นตัน (James Thornton, 1960) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิทยาลัยชุมชนของสหรัฐอเมริกา ที่กล่าวว่า วิทยาลัยชุมชน จัดตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของความเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยมีจุดประสงค์เพื่อ

1. เตรียมคนให้ได้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้น
2. เตรียมคนให้ได้รับการศึกษาเพื่อนำไปประกอบอาชีพได้
3. ต้องให้การศึกษาทั่วไป

4. มีการแนะแนวการศึกษา
5. ให้การบริการแก่ชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. ผู้บริหาร และครูอาจารย์ ควรมีความร่วมมือกันระหว่างวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเกษตรกรรมกับสถาบันอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัย) ในท้องถิ่นอย่างจริงจัง เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
2. วิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเกษตรกรรมควรจัดการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการ และสอดคล้องกับธรรมชาติของแต่ละชุมชน และให้บริการทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง อาทิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หน่วยงานภาคเอกชน และรัฐวิสาหกิจ
3. กรมอาชีวศึกษาควรสนับสนุนทางด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ ตลอดจนสาธารณูปโภคเพิ่มมากขึ้นอย่างเหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการของชุมชนแต่ละแห่ง

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะได้ทำการวิจัยเรื่องนี้ในกลุ่มประชากรของวิทยาลัยชุมชน (ในวิทยาลัยเกษตรกรรม) โดยแยกเป็นภูมิภาคหรือเขตการศึกษา เพื่อที่จะให้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น ด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ เพื่อศึกษาเจาะลึกลงไปในบทบาทแต่ละด้านของวิทยาลัยชุมชน (ในวิทยาลัยเกษตรกรรม) เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการที่จะจัดการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย